

Grundlovens Aand. Lovforslaget omdanner jo ingenlunde de kommunale Myndigheder, men det giver kun Regler for Valget af de valgte Medlemmer af de kommunale Myndigheder. Det ophæver ikke det fødte Formandskab i de kommunale Repræsentationer; det lader Regjeringen beholde Amtmandsstemmen og Borgmesterstemmen, og jeg tror derfor, at dette Forslag ingenlunde kan siges at være radikalt. Dersom man vil gaa yderligere, kan det uden Drevdrivelse fordres, at Stemmeretten og Vedelsen tages fra Regjeringens Repræsentanter, og at Vedelsen overgives til det Medlem, som Flertallet i den kommunale Myndighed til enhver given Tid anser for den bedste Leder. Regjeringen beholder jo efter Forslaget sine Embedsmænd, og skulde de ikke være istand til at vejlede alle disse urolige Hoveder, som min ærede Nabo (G. M. Petersen) og Andre ere blevne hange for at faae ind i de kommunale Repræsentationer? Den samme Betragtning, som laa til Grund, da man under Landkommunallovens og Kjøbstadkommunallovens Behandling blev enig om at fæstholde disse Embedsmænd som fødte Formænd for de kommunale Myndigheder, tror jeg er tilstede endnu, nemlig den, at de skulde være istand til at lede Forhandlingerne. Det var deres Indsigt, man beraabte sig paa som Grundlag for deres Stilling, men denne Stilling og denne Forudsætning om deres Indsigt bliver den samme, selv om dette Forslag vedtages; jeg kan derfor ikke tro, at der kan være nogen Fare paaferde. Kommunalloven tilsteder Amtmanden at nærlægge Forbud imod enhver urigtig Beslutning, der tages af Amtsraadet; det Samme kan Borgmesteren gjøre i Kjøbstæderne, og hvad Sogneraadet angaar, staar det jo — hvis man ikke vil have Tilid til den valgte Formand — under Amtsraadet og er undergivet en temmelig detailleret Kontrol. Amtsraadet tror jeg er en af de Myndigheder, som have en forældet Sammensætning — jeg kalder den forældet i Forhold til de Grundsætninger, hvorpaa vor Grundlov er bygget, de Grundsætninger, som vi ellers anvende i vore Love, og som ere de herskende her i Salen — og det er efter min Mening

mindre heldigt, at Amtmanden saa ofte er istand til at gjøre Udslaget; naar der er Flertal paa Bøndernes Side, ser man saa ofte, at Amtmanden gjør Udslaget til Gunst for Godseierne. Jeg er overbevist om, at den ærede Indenrigsminister vil have havt flere Sager af den Art til Prøvelse, og at det vil blive ved, selv om han forflytter Amtmænd, skjøndt det Spørgsmaal, om Amtmændene skulde være konstituerede eller fast ansatte, er afgjort paa en Maade, som ikke vil lette en saadan Forflyttelse. Jeg skal ikke komme ind paa Exempler, men jeg henholder mig til den Erfaring, som de ærede Medlemmer af Thinget, der tillige ere Amtsraadsmedlemmer, maatte have gjort, og jeg er vis paa, at jeg fra enkelte Amter vil møde Understøttelse for den Bemærkning, jeg her har fremsført. Eigesaa ofte som der har været Valg her i Landet, har det været sagt, at udenforstaaende Agitatorer og Partimænd afstedkomme de største Ulykker med Hensyn til Valgene; det hører man ved ethvert Folkethingsvalg, og min ærede Nabo (G. M. Petersen), som talte derom, sagde, at han havde oplevet det ved saamange Leiligheder. Jeg forstaaar imidlertid ikke, hvorledes man kan paaberaabe sig det, man ser under den nuværende Tilstand, som Noget, der skulde være farligt under den tilkommende Tilstand. Hvis det virkelig er saa, at disse Agitatorer og disse Partimænd afstedkomme urigtige Valg ved den almindelige Valgret, som vi have, maatte man jo komme til det Resultat at afskaffe den almindelige Valgret. Sa, der er Mange, som skrive om at faae den afløst, men er der Noget her i Salen, som er af samme Mening, da lad ham komme med Forslag derom. Lad dem, der klage over, at den store Mængde er en Vold for Partimænd, fremstaa og støtte deres Betragtninger med Forslag. Da kunne vi prøve disse Forslag, og dersom de vedtages med Hensyn til Rigsdagen, vil naturligvis det Forslag, der her foreligger, dø hen, thi til Slutning ligger Forslagets Styrke dog i, at det stemmer med Rigets Forsætning.

J. A. Hansen: Da jeg før hørte